

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 275 szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy hóra ——— 3 „
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órákor.

Péntek, december 1.

Kossuth és az általános szavazati jog.

— december 1.

A koalíció okozta szomorú zűzavar sötétségében ma meglepetésszerűen villámolt egyet a téli viharos égbolt.

A villám a koalíciós Jupiter Kossuth Ferenc kezéből cikkázott ki a függetlenségi párt hivatalos lapjának hasábjain, amelyek Kossuth Ferenc cikkét hozták, amely a királynak az általános választói jog szükségességéről tett nyilatkozata nyomán született. A királyi nyilatkozat annyira meghatotta Kossuthot, hogy kijelentette, a függetlenségi párt most már hajlandó nyomban megszavazni az általános választói jogot — de a király előbb távolítsa el a Fejérváry-kormányt.

A makacs ellentállás, a választói jog állandó lebecsmérelése után e váratlan fordulatot persze igyekszik indokolni Kossuth Ferenc s mosni próbálja a függetlenségi szecresen-politikát. Kimutatja hosszú hasábjain, hogy a függetlenségi párt már régebben követelte az általános szavazati jogot. Már sokkal régebben. Még a Tiszakabinet mézes heteiben. És követelte akkor nagy nyomattal olyformán, hogy még tartós leszerelést is ígért érte cserében.

Persze ez igen szépen hangzik, de az a baja a választói jog hirtelen bejelentett apaságának, hogy bár az apa most hirtelen hajlandó igazi apa lenni, de csak azért, mert a gyermeknek olyan előkelő keresztatyja támadt, akitől kiváló előnyöket nyerhet a derék apa.

Ez a váratlan apai szeretet tehát aligha őszinte s a mellett még az a nagy baja is van, hogy nem biztosítja a gyerek existenciáját, amely viszont ma Kossu hék nélkül teljesen biztos.

Elég csak rámutatni a koalíciós határozatra. Köztudomású, hogy az általános szavazati jogról a függetlenségi párt

Andrássyék kedvéért lemondott, e lemondását a pártbecsület oltalma alá helyezte s kötelezettséget vállalt arra, hogy be fogja érni a választói jognak valamelyes mértékű kiterjesztésével. S az is köztudomású azóta, hogy az általános szavazati joghoz a függetlenségi párt csakis akkor térhetne vissza, ha erre a koalíció egyéb elemeitől az engedelmet megkapná.

A választói jog ügye tehát úgy áll ma, hogy a Fejérváry-kormány ö felségétől már megkapta az engedélyt az általános szavazati jognak a kormányprogrammba iktatására, ellenben Kossuth Ferenc Andrássy Gyula gróftól még nem kapta meg az engedélyt arra, hogy ismét követelhesse azt, a mit a választások előtt pártjával együtt követelt.

És van még egy nevezetes különbség. Ö felsége feltétlenül szükségesnek s többé fel nem tartóztatónak mondja az általános választói jogot, de meg is tesz mindent, hogy ez a meggyőződése Magyarországon és Ausztriában tetté váljon. Etenben Kossuth Ferenc ma szintén feltétlenül szükségesnek és többé fel nem tartóztatónak mondja e reformot, de az e reform jegyében született kormány ellen tör és e reform halálós ellenségeinek táborát vezeti, tehát megtesz mindent, hogy az általános szavazati jog ne valósulhasson meg.

Kossuth Ferencen áll, hogy e kétértelmű helyzetnek véget vessen. Tegye meg az általános választói jog érdekében azt, a mit Kossuth Lajos annak idején az egyházpolitikai reformok érdekében tett. Szakadjon el azoktól, akik az általános szavazati jog meghusításán fáradoznak; és vesse latba tekintélyét, hogy a parlament tegyen féire minden egyéb kérdést és oldja meg ezt a feltétlenül szükséges, elodázhatatlan feladatot.

Akkor meglesz a kibontakozás.

HIREK

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

December 2. Közig. tanfolyamhallgatók estélye.
„ 7. Megyei áll. vál. ülése.
„ 9. Raczkovits-bizottság ülése.
„ 10. Estély az árvaház alapja javára.
„ 11. Közig. bizottság ülése.
„ 12. Rendkívüli megyei közgyűlés d. e. 10 órákor.

— **Rendkívüli megyei közgyűlés.** Torontál-vármegye törvényhatósági bizottsága az időközben befolyt ügyeknek letárgyalására december hó 12-én délelőtt 10 órákor a vármegyei nagyteremben rendkívüli közgyűlést tart. Az erre vonatkozó állandó választmányi ülések december hó 7-ik és következő napjain délután fél 4 órákor lesznek. A rendkívüli közgyűlés tárgysorozatának főbb pontjai közül kiemeljük a következőket:

Baró Fejérváry Géza miniszterelnök értesítése a kormány újból való kinevezettségéről. — Kristóffy belügyminiszter értesítése újból való kinevezettségéről. — A miniszterelnök felhívása, illetve intélme az önként befizetett adók és az önként jelentkező újoncok ügyében. — Gyvárad és Komárom szabad királyi városok felirata az általános tükös választói jog mellett és Kisküüllővármegyéé az ellen. — Kassa szabad királyi város felirata, hogy a katonai legénység szolgálaton kívül oldafegyver nélkül, a tisztikar polg. ruhában tartozzék megjelenni, és hogy a katonák, szorosan vett katonai vétségeiktől tekintve, polg. bíróságok elé tartozzanak. — Liptóvármegye felhívása, a király Ö Felégéhez intézendő oly értelmű felirat tárgyában, melyben a 16 magyar huszárezred részére magyar zászlót és magyar vezényszót kér. — Maros-Torda, Zala, Esztergom, Moson, Csik, Somogy, újból Csik és Hunyád vármegyék ellenállását előző határozatok.

— **Tanügyi kinevezés.** A vallás- és közoktatási miniszter Banovics Lujza öm. tanitónőt a torontálzászányi áll. el. népiskolához rend. s tanitónővé kinevezte.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Madarak.

Lassan pitymallott. Őszutó volt s ilyenkor a nap kissé álmosabb; későn buvik ki takarója, a szürke, álmos fellegek mögül.

— Sürü, fojtó köd berut az utcákra. A rendőr meg-megállt egy utcakerkon; csönd, nyomasztó csönd honolt a nappal kecsik dübörgésétől visszhangzó hosszú utca fölött, melynek vége elveszett a ködben. Csak a házak ereszeiről pötyögött lassu neszeléssel, nagy cseppekben a lecsapódott pára, köd.

A rendőr-örsem elhagyta az utca sarkát s patkós csizmáival kopogva haladt a sikos kövezeten, — a sétátért elmellőzve — az orosz negyed felé.

Meg-megborzongott, a nedves hideg átjárta a vastag köpenyt, szempilláit, bajuszát, sűrű szakállát, bárányszőr gallérját finom harmattal vonta be a köd, szürke volt, miként az ég, a föld.

Igy bandukolt a szent Tekla szobra felé és az utcák keresztezésénél megállt s köteletségéhez hiven hosszasan megfigyelte a környéket.

Az egyik utca köréből egy férfi széles körvonalai bontakoztak ki.

A rendőr szempilláiról letörölte öklével az alkalmatlan finom cseppeket, nyakát a gallér mögül kinyújtotta s azon igyekezett, hogy megismerje a korai járó kelőt. Azután megfordult és visszatért előbbi állására.

Szent Tekla szobra mögül egyszerre két leányka lépett elő. Meztelen lábakkal gázoltak

a nyúlós, tapadós sarat, amely vastag rétegben borította az utakat. Keresztülvágtak a kocsiuton s a gyalogjárón ödögő uri ember elé kerültek, ez azonban kikerülte őket és hirtelen befordult az Uri-utca. A leányok utolérék. Az idősebbik sebtiben megragadta az ur kezét, meg akarta csókolni. A mint kezén a nedveshideg érintést megérezte, megborzott és megállt. Kirántotta kezét és önkéntlenül arcul ütötte a gyermeket.

— Mit műveltek? — dörmögé feléjük fordulva.

— Könyörtőljön rajtunk, uram, szegények vagyunk! — nyöszörgé a leányka.

— Igen! — felelt a férfi és hangsúlyában a gyanakodás, elutasítás egész skálája nyilatkozott meg.

A leány ismét keze után kapott, de akkorára zsebeibe sülyesztette azokat.

— Ez az apróság testvéred? — Mi? — Ha, csinos arcom, de murcosak. Ha majd meg-nőttök, nagyok lesztek, jöjjetek hozzám, — ganyolódott; azután bajusza alatt mosolyogva, nagy, büszke lépésekkel tavozott.

A leányok zavartan nézték egymást.

— Képzeld, — szólt az idősebbik reszkető hangon.

Megfordultak. Az idősebb — lehetett talán tíz éves — nekitámaszkodott az oszlopnak, a rongyos kendő csücskei nyakáról lelőgtak s megdörzsölte dermedt kacsóit.

A kisebb — hat éves — letérdelt mellé, sáros lábcskát óvatosan takargatva a maszatos, rövid kartonszoknyával. Fejét tarka, foltos kendő borította. A rendőr minden mozdulatát figyelmesen követték. A nagyobbik hátán lévő batyuban egyszerre valami fészkelődni, nyöszörögni kezdett. A gyermek megfogta a kendő

csücskeit s azt húzálva, le-fel csuszattatta a batyut hátán, — a nyöszörgés elmúlt.

A rendőr közeledett, az utca népesedni kezdett, egy-egy urasan öllözött alaknak némán tisztelgett, gépiesen emelve kezét sapkája ellenőjéhez.

A gyermekek ismét a Kereszt-utca felé futottak, ott egy kömüvessel találkoztak. Az építkezéshez szített és gyorsan, meg sem állva a nagyobbik leány kezébe csuszított valamit. A kisebbik hirtelen a keze után kapott, kiegyenesítette a görcsösen behajtott ujjakat s a tenyérén fekvő pénzdarab láttára kivillantak apró metszőfogai, mint az éhes kutyáé, a mikor gazdája kezében kenyeret lát!

A kömüves megkezdte. Lassan megnépesült az utca, az emberek — nagyobbreszt nők — a reggeli istentiszteletről tértek haza.

A gyermekek hol előrefutottak, hol megfordultak, gázoltak a sarat, a mely fel-felfelesent nyomukban, a lép közé furakodtak és hullott sűrűn a garas. Egy tekintélyes polgár azonban elzavarta őket a járdáról.

— Micsoda rend! — méltatlankodott. — A gyermekeket koldulásra tanítják! Micsoda közbiztonság! Rendőr, kísérje be ezeket a fatyúkat.

A rendőr durva csizmájának sarkai ismét koppantak a kövezeten, tekintetével kutatta a gyermekeket. Azok meghuzódtak a szent szobra mögött. A rendőr megállt, majd megkerülve a sétátért és szobrot, a gubbasztó gyermekek felé közeledett.

— Nos, került valami? — kérdé.

A nagyobbik leány jobb tenyerét feléje nyujtva, bal mutatóujjával meg-megböködtöste az egyes pénzdarabokat:

— Ez a pénz a szállásért, ez tejert a picinynek, ezen meg egy zsömlét veszek anyáknak,

— **Építési bizottsági ülés.** A városi állandó építési bizottság tegnap délután 3 órakor ülést tartott, a melyen a bizottság a város részére átvette a Rezső-laktanyában lévő és tavaly ősszel épített raktárt az abban elhelyezett állványokkal és egyéb felszerelésekkel, továbbá átvette a főgimnáziumban ujonnan létesített folyosót, a mely a piarista tanárok lakosztályából a házi templomig vezet.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az iskolagyermekbarát egyesület részére Deutsch Zsigmondné urnő husz koronát adományozott. A nemesszövület elnöksége.

— **Az 1906. évi utadói kivételése.** Torontál vármegye alispánja az 1906. évi utadói kivételése tárgyában valamennyi főszolgabíróhoz a következő rendeletet intézte: Több község indokolt olóterjesztése folytán, miután a harmadoszt. ker. adó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kivételével, az összes állami egyenesadó 1905. évre már ki van vetve és nagyjából az adófőkönyvben elő is van írva, f. évi 29097. sz. alatt két rendeletnek azon részét, mely az 1906. évi utadónak az 1904. évi állami egyenesadó alapján való kivételése iránt intézkedik, ezennel hatalyon kívül helyezem és egyben az utadói kivételi munkálatainak megkönnyítése végett elrendelem, miszerint az 1906. évi utadót a még ki nem vetett III. oszt. ker. adó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójának figyelemmel kívül hagyásával, egyelőre az 1905. évre már kivett állami egyenes adónak alapján vetendő ki oly időben, hogy az összeírás és a kivételi lajstromok a községek által elkészítve és a járási számvevő által megvizsgálva, fenthivatkozott rendeletben 1906. évi január hó 10-éig adott határidőig ide okvetlen beérkeztesse. A II. oszt. kereseti adó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója alapján kivetendő utadóról, annak idején, a törvényes állapot helyreállításával ezen adónak szintén történt megállapítása után pótkivételi lajstromok lesznek készítenők és megvizsgálás, illetve felülvizsgálat és előírás végett főbíró ur úján ide beérkeztesse. Már most figyelmeztetem, hogy ezen pótkivételi lajstromok összeállításánál és a pótlólag kivetendő utadói megállapításánál tekintettel kell majd lenni az egyének terhére már előzetesen kivett utadóra és ennek alapját képező állami egyenes adó összegére, nehogy kétszeres kivétel esetei álljanak elő, ami aztán a felszólamlások végtelen sorozatát vonná maga után. Az utadói kivételése tárgyában fentebb hivatkozott szám alatt kelt rendeletnek egyebekben való fentartása mellett különösen figyelmeztetem annak második bekezdésében foglalt rendelkezésre és újból felhívom, hogy ennek pontos végrehajtásáról gondoskodjak. Jankó, s. k. alispán.

— **A segédjegyzők választása.** A közigazgatási bíróság egy konkrét esetről kifolyólag, amidőn egy segédjegyzői választást azon indoklással főbebezték meg, hogy az illető nem nyert általános szótöbbséget: elvi határozatot hozott. E szerint, mivel a törvény értelmében kis- és nagyközségekben csak a jegyző, orvos és bíró

megválasztásánál kivantatik általános többség, de a segédjegyzőre ez a rendelkezés nem terjed ki, a segédjegyző viszonylagos szavazattöbbséggel is megválasztottnak tekinthető; vagyis ily esetekben nincs helye pótválasztásnak.

— **Iparhatósági megbízottak választása.** A városi iparhatóság folyó évi november hó 26-án Mattanovich György városi I. jegyző elnöklése alatt választó-ülést tartott, amelyen Nagybekerék rend. tanácsa város tanácsa, mint elsőfokú iparhatóság mellé az 1906. évre a következő iparhatósági megbízottakat választották meg. Rendes tagoknak: Lukenich Miklós cipész, Sajóviz, Soma szabó, Seprős Valter nyomdász, Ruzs János ácsmester, Laube Péter kőműves mester, id. Klementics Ferenc hentes, Schneebacher Lajos mészáros, Tunner Alajos kőfaragó, Engel Ádám lakatos, Bencez Miksa butorgyáros, Wilhelm Ferenc cipész, Walik János bádogos, Huszár István ácsmester, Fancz István kovácsmester, Hie Mátyás géplakatos, Annau János gőzmalomtulajdonos, Stefanovics Milán fűszerkereskedő, Novák J. C. üveges, Opolczér Lajos ügynök, Sindelas Béla divatárú kereskedő; póttagokul: Kónya F. papucsos, Havranek József mészáros, Oroszi Lajos fényképész és Petry Jakab szűcsmester. Megválasztottak továbbá nagybekeréki járási főszolgabíró, mint elsőfokú iparhatóság mellé rendes tagoknak: Goldberger Mihály óras, Kocsis Mihály kéményseprő, Blagojevics Milán sütő, ifj. Klementics Ferenc hentes, Prokics Gyula mészáros, Szabó István hentes, Heller Mór szappanos, Herold Ferenc géplakatos, Istvaneszkü Pál szűcsmester, Radity György mészáros, Metzger Károly hentes, Kelemen Péter cipész, Hirsch Antal kéményseprő, Fesztl Mihály hentes, Fichtel József lakatos, Turinszky Tivadar fűszerkereskedő, Konkoly Lajos fűszerkereskedő, Popovits Arzén rőfőkereskedő és Terzin Zsivko rőfős- és rövidárúkereskedő; póttagokul: Weiterschan Jakab fűszerkereskedő, Holländer Károly cukorkagyáros, Prandl Rezső fűszerkereskedő és Scheirich Pál lisztkereskedő.

— **Az állami tisztviselők pragmatikája.** A miniszterelnök — amint jeleztük is — értekezletet hi egybe a tisztviselők szolgálati pragmatikájának megalkotása, illetve az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete által bemutatott tervezetnek megvitatása és törvényhozás elé való előkészítése tárgyában. A december elején meginduló tanácskozásokra minden miniszterium, a közigazgatási bíróság, királyi Curia, állami főszámszék egy-egy képviselőt küld. A kormányelnök most felhívta az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete elnökségét, hogy öt bizalmi férfit küldjön a konferenciára. Tegnap volt az egyesületben gyűlés a tisztviselők részéről az anketra beválasztottak: Ballay Lajos dr. miniszteri tanácsost, Bogárdy Jakó bírósági hivatalnokot, Dettre László dr. titkár, Futó Ferenc törvényszéki hivatalnokot és Mocsary Sándor dr. osztálytanácsost. A választás eredményét rögtön közölték a miniszterelnökkel, hogy a tanácskozásokra a meghívókat mielőbb kibocsáthassák.

— **Megzavart lakodalom.** Mint Nagyikindáról írják, Pleskó András ottani lakos folyó hó 26-án leányát ferjhez adta Kunszt József temesvári lakosnak. Éjfél tájban, mikor a ven-

dégek javában járták a menyasszonytancát, a házigazda azt veszi észre, hogy valaki az utcáról kifeszíti az ablakot s kiemeli a menyasszonyi bokrotát. Vele együtt az utcára sietett. Itt azonban a tettesek, Horváth András, Gacska Mihály és Komarek István neki estek és véresre verték Pleskót és vejét, Kunsztot. A sérültek támadóik ellen panaszt emeltek a rendőrségnél.

— **Bíró előtt.** — Bíró: Volt-e már büntetve? Vádlott: Ezelőtt három évvel vittem el egy nadrágot a fürdőből.

Bíró: És azóta?

Vádlott: Azóta nem fürödtem.

— **A mulatság vége.** Margitfalváról jelentik, hogy Samolyán Miklós és Krisztin Miklós mulatozó gazdához szegődött az egyik margitfalvai korcsmában Grósz Antal és Kovács Fülöp s az amugy is beborozott gazdák, ahányan voltak, mind összekaptak. Dulakodás közben Grósz földhözvágta Kovácsot, aki föltápaszkodva bement a korcsmáros lakásába s onnan a korcsmáros revolverével jött ki. A revolverből négy lövést adott, melyek egyike Krisztin jobb lábát érte és a lábszárcsontot szétzúzta. Krisztin lábát amputálni fogják. A lövöldöző gazdát a csendőrség letartóztatta.

— **A pörvesztés boszuja.** Stojkeszku Péter és Rajkov János margitfalvi parasztgazdák perben állottak egymással a pört Rajkov elvesztette. Ez annyira elkészerítette, hogy tegnap elment Stojkeszku lakására s Stojkeszku megtámadta. Stojkeszku legényfia segítségére akart jönni apjának, de amikor látta, hogy Rajkov kést ránt elő, kiszaladt a szobából. Rajkov erre az öregre vetette magát s késével több sebet ejtett rajta. Stojkeszku most élet-halál között lebeg. Rajkovot a csendőrség letartóztatta.

Irodalom.

— **Az igazság címen dr. Pataj Sándor szerkesztésében megjelenő folyóirat novemberi száma a szokottnál is dusabb tartalommal jelent meg, mert tartalmazza dr. Costa Alfonz portugál jogtudós „A kriminálszociológiai iskola” című korszakalkotó jogi tanulmányát két iven, dr. Tóth László fordításában. Ezenkívül benne van dr. Gratz Gusztáv tanulmánya „Általános választójog és nemzeti politika”. Zsoldos Benő műfordításában részlet Tennyson „Dorájából”. Dr. Kadosa Marcell polemikus cikke: „Szint kell vallani!” Szász Károly verse: „A fehértói erdőben”. Az általános választójog statisztikája Tisza és Kristóffy polemikája alapján. Abrányi Emil parodiája, az Uj Szózat. Andrejev Leonidtól „A forradalom dala”. Dr. Radványi Ruttkay Emma verse „Fézek dalokból”. Dr. Kabos Mártontól „Római level”. Továbbá versek Pataj Sándortól, Lovász Károlytól, aktuális politikai és igazságügyi jegyzetek stb. Egyes szám 20 fillér. Az igazság könyvtára címen dr. Pataj Sándor szerkesztésében és kiadásában fűzetek fognak megjelenni, amelyek a külföldi jogi művek legkiválóbbjait tartalmazzák. Egyes szám 40 fillér. Az első szám dr. Tóth László fordításában hozza dr. Costa Alfonz nagybecsű tanulmányát: „A kriminálszociológiai iskola”. (Portugál eredetiből.)**

Azután bánatosan nézett kis hujára és nagyot sóhajtvá, szót:

— Számunkra semmi sem marad, ismét semmi!

— Tehettek a mit akartok — bátorítá őket a rendőr — csak az Uri-utca felé ne menjetek többé, mert onnem felváltanak — Távozott és dolga után látott.

A gyermekek nem tudták, hogy mihez fogjanak; az Uri-utcában tényleg más őrszem tűnt fel. Betértek a népkertbe és szótlanul rótták a tekervényes utakat, a melyeknek nedves fővenyében nyomot hagytak apró lábcskáik.

Egy terebélyes plátán alatt morzsákat, fehér zsemlyemorzsákat fedeztek föl. A kisebbik föl-szedegette és mobón gyömöszölte azokat szájába. A morzsák a fáról hullottak a földre. A nagyobbik föltekintett és észrevette, hogy embermagasságnyra a fa ágához apró deszkalap van erősítve és éhes verebek szárnyaikkal onnan szórják a földre a morzsákat.

— Hania, jőjj ide, főlemellek, azután nézd meg, jól nézd meg, van-e még valami a deszkán. Hania, mint egy repüléshez készülő madár, föl-emelte karjait és testvére a fa dereka mentén a deszka felé, a magasba tolt.

— Csupa morzsa — kiáltott a gyermek — Szedd össze mind, az utolsóig — tanácsolá az idősebb.

A gyermekek a polgármester ur egyik ujjításának a nyomára jutottak, a kinek ez az ujjítás nagyban hozzájárult a népszerűségéhez.

Mint az „állatvédő-egyesület” tagja, elrendelte, hogy a kert egyes pontjaira, a fákra apró deszkákat erősítsenek, a melyre hideg, havas téli napokban sajátkezüleg szórt élelmet, morzsákat az éhező madárkák számára.

Ma is éppen megkezdte körüjait s meleg bundába burkolózva nagy papiros-zsákból marokszámra szórta a „lepőkre” a zsemlye morzsáit, fűtyörészve csalogatván magához az apró énekeseket.

Eppen bevégezte a munkáját, amikor észrevette, hogy egy éhes varju ágról-ágra szökve a morzsák felé igyekszik... Ez sehogysom tetszett a polgármester urnak és hangos „hessgetéssel” zavarta el a falánk szürke madarat, hogy valamilyen módon meg ne rövidítse az ő éhes kedvencit. És ez a jelenet észébe juttatta, hogy jó lesz a többi lepőket is megvizsgálni, hiszen sok a varju a kertben és mind éhes, hátha fölfalták azóta a morzsákat?

Alig lépett néhányat, csodálkozva megállt. Észrevette, hogy a kert végében egy gyermek szinte a levegőben lebegve, meglöpi a csipogó verebeket.

Néhány pillanatig figyelt, azután hirtelen ott termett és magragadta a szepegő gyermekeket.

Dühös volt, szólni is alig tudott.

— Rendőr — kiáltott kikelve. A leánykák, mint a lépen ragadt stigié, remegve álltak előtte, szinte elállt a lélegzetük is. Egy rendőr fuva közeledett a kis csoport felé.

— Kísérje a rendőrségre ezeket a kis tolvajokat, vigyázzon, hogy meg ne szökjenek. Magam veszem föl a jegyzőkönyvet az esetről, pattogott a polgármester és elindultak a rendőrség felé.

— Borzasztó nap, szegény madárkám, ma éhen maradtok, sóhajtozott egész uton a jószívű, gondos polgármester ur.

Hivatalos helyiségében leülve, elővezette a rendőr a gyermekeket.

— Hogy hívják apátokat? — kérdé szigoruhangon a kötelességtudó polgármester. A gyermekek hallgattak.

— Tolvaj népség, beszéljete hát! — kiáltá a polgármester.

A rendőr felett a gyermekek helyett: Atyjuk két héttel ezelőtt meghalt.

— És az anyjuk?

— Hol van az anyátok, gyermekek? — kérdé az idősebbtől a rendőr.

— A kórházban.

A polgármester szeméi még fénylettek, de már nyugodtabban kérdé:

— Miért loptátok el a morzsákat?

A gyermek zokogástól el-elcsukló hangon válaszolt:

— Éhesek vagyunk, két nap óta nem etünk semmit.

A batyuban ismét nyöszörgött valami.

— Motozza meg őket — parancsolá a rendőrnek a polgármester.

A rendőr leakasztotta a gyermek nyakáról a kis batyut és a padlóra tette. A polgármester megborzadt. Ugy érezte, hogy valami motoszkálmí kezd kopasz fejében, a szemében meg valami nedvességfólyát érzett. Székéről előrehajolt és tágra nyílt szemekkel bámult egy, a földön heverő meztelen, elnyomorodott, kócos fejű, mumiává aszott gyermekre.

A nyomoruság förtelmes, feneketlen örvénye nyílt meg előtte, utálat fogta el, a világ forogni kezdett körülötte, elfordult.

— El veők! — kiáltá tompa hangon.

És a gyermekek ismét szabadok voltak, mint a lég apró, éhes vándorai...

Mykola Derlycta.

jelenő utolsó kezeink harmad het viss séggel Albert közzog Yonand előfordu dolgába Fekete az uj be elo Pompa tében Muzeu szól ez London ménye az Egye (16 kov pest, V

eredet zik, F elnök ma de fogad

eredet Fejér király fogadta terjeszt miniszt

eredet száma vármeg

ered. a a meg általán miatt.

van, h ből s e cíóját. nem d betette

A gyaror

Ne viselők Van eg eddigin ennek egyszer ságuka pártba irányt eredeti

ben az nyílt t teljesség melyet ként a nősen

izben a Zichy A helyreál terjedt.

tetlenek uralkodó párt kö képviselő a man

végképp közvetlen szigorú képviselő sítást. F hirlapiró

* Hungary — Golonya Jenő felhívásait megjelölő képes angol lap harmadik évfolyamának utolsó számát szokott érdekes tartalmával vettük kezeinkhez. Ez a derék folyóirat most fejezte be harmadik évfolyamát és jogos önértéssel tekint vissza pályája alatt elért sikerére és reménységgel nézhet fejlődésre képes jövője elé. Apponyi Albert gróf folytatja nagybecsű történelmi és közjogi fejtegetését a hadsereg kérdéséről; Yolland Arthur dr. megkísérli az angolok sűrű előforduló tévedését a magyar földrajzi ismeret dolgában némileg helyreigazítani; Sólom Fekete Margit Vajda-Hunyad várát ismerteti; az új börzsepalotát egész sor kép mutatja be elnökével, Kornfeld Zsigmonddal együtt. Pompás képesport érdekességek kíséretében mutatja be az Országos Iparművészeti Muzeumot; a magyar ipar és kereskedelemről szóló egy cikksorozat mostani harmadik része. Londoni levél, amerikai jegyzetek, apróbb közlemények egészítik ki a folyóirat gazdag tartalmát. A Hungary ára évenként 14 korona, Angliába és az Egyesült Államokba 13 schilling és 4 penny (16 korona). Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII., Csepregy-utca 2.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Fejérváry a királynál.

Budapest, december 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Fejérváry Géza báró miniszterelnök tegnap este Bécsbe érkezett, ahol ma délelőtt a király külön kihallgatáson fogadta.

Budapest, december 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Fejérváry Géza báró miniszterelnököt a király ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadta. Fejérváry a helyzetről tett előterjesztést a királynak. Délután ötkor a miniszterelnök visszautazott Budapestre.

Fölmentett főispán.

Budapest, december 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király Vay Pétert, Borsod-Armegye főispánját állásától fölmentette.

Bomlás a koalícióban.

Budapest, december 1. (A „Torontál” ered. táv.) A néppárt vezető köreiben nagy a megütközés Kossuth Ferencnek az általános választói jogról tett nyilatkozata miatt. A pártban ezért most mozgalom van, hogy a néppárt lépjen ki a koalícióból s csinálja meg a levánhetések koalícióját. A párt egyes tagjai azonban ezzel nem értenek egyet. A pártban elkerülhetetlen a teljes szakadás.

A néppárti szakadást az „Uj Magyarország” meg a következőket írja:

Nem új dolog, hogy a néppárti képviselők közt erős diszharmónia uralkodik. Van egy árnyalat a pártban, mely az eddiginél radikálisabb politikát óhajt és ennek az árnyalatnak a tagjai már nem egyszer hangoztatták arra való hajlandóságukat, hogy belépjenek a negyvennyolcas pártba. A másik árnyalat a konzervatív irányt követi és mereven ragaszkodik eredeti programjához. A legutóbbi időben az ellentétek erősen kiélesedtek és nyílt titok, hogy a néppárt egy része teljességgel helytelenül azt a magatartást, melyet Kass Ivor báró tanúsít, aki egyébként a párt radikálisainak vezére. Különösen Rakovszky István kelt ki több ízben igen élesen Kaas ellen, úgy hogy Zichy Aladár gróf elnök alig tudta a békét helyreállítani. Tegnap este aztán híre terjedt, hogy Rakovszky István tühetleneknek találja már a néppártban uralkodó állapotokat és ez okból kivált a párt kötelékéből. Rakovszky lemond a képviselőház alelnökségéről, sőt hír szerint a mandátumot is le akarja tenni, hogy végképp hátat fordítson a politikának. Hogy közvetlenül mi idézte elő a szakadást, azt szigorú titokban tartják és a néppárti képviselők megtagadnak minden felvilágosítást. Rakovszky István, akit az este több hírlapíró keresett föl, szintén kijelentette,

hogy semmi felvilágosítást sem adhat. Mint mondják, Rakovszky István legközelebb Bécsbe utazik. A néppártból pedig valószínűleg még többen is kiválnak, ha csak Kass Ivor báró és hívei nem lépnek be a függetlenségi pártba.

A munkások és a parlament.

Budapest, december 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A parlament megnyitásának előestéjén, december 18-án a szociáldemokrata párt az általános választói jog érdekében nagy tüntető felvonulást rendez. A budapesti összes szakmák, valamint az upesti, kispesti, erzsébetfalvi, soroksári, csepeli és budafoki munkások gyülekező helyeiken jönnek össze s egy nagy menetté egyesülve járják be a főváros kitűzött utvonalaival. A párt számításai szerint a menetben legalább is 70—80.000 munkás fog résztvenni. A felvonulásban résztvevő munkástömeg alkalmas, de még meg nem határozott módon fel fogja hívni az összes pártokat, hogy a december 19-én a kormány által a parlament elé terjesztendő választási törvényjavaslatot szavazzák meg. A tegnapi nappal már meg is kezdődött az agitáció, hogy a munkásság felvonulása minél impozánsabb legyen. Kétszáz ezer felhívást fognak szétosztani a gyárak és műhelyek előtt, ezenkívül minden szakma gyűléseket hív egybe a felvonulás propagálása céljából.

Pánik a budapesti tőzsdén.

Budapest, december 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tőzsdén ma délelőtt óriási pánik uralkodott, mert egy berlini távirat azt jelentette, hogy a cárt felrobbantották. Az árak rendkívül hanyatlottak, bár a merénylet hivatalos cáfolata időközben megérkezett.

A spanyol király merénylői.

Budapest, december 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból táviratozzák: Az esküdtbírósg ma tárgyalja a spanyol király elleni merényletet. A vádlottakat a merényletben való bűnrészességgel vádolják.

Kereskedelmi szerződésünk Szerbiával.

Budapest, december 1. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből jelentik: A Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások tegnapelőtt kezdődtek meg a külügyminiszteriumban. Az ülés lényegében informatív jellegű volt. Az érdemleges tárgyalásokat tegnap kezdték meg.

Postás sztrájk Ausztriában.

Budapest, december 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Prágából táviratozzák: A Politik brünni értesülése szerint december 6-ikán a bécsi és a prágai postai alkalmazottak passzív rezisztenciába lépnek.

Az orosz forrongás.

Budapest, december 1. (A „Torontál” ered. távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik: A posta- és távirószemélyzet sztrájkja általánossá vált. Az utcákon csend van. A külföldi táviratok kábelben érkeznek Kopenhágán át. A hangulat rendkívül nyomott. Az Oroszországgal való közvetlen távirati összeköttetés meg van akadályozva. A mandzsuországi csapatok közt egyre jobban növekszik az izgalom. A munkások központi választmánya mindenképpen rajta van, hogy Oroszországban megszervezze az általános sztrájkot. A bizottság küldöttei bejárják a vidéket, hogy a sztrájk érdekében agitáljanak. Az általános sztrájkotól való félelmükben igen sokan külföldre utaznak. A rendőrségnél tömegesen osztoztatják a borralalókat az utlevelet kérő emberek. Witte allása megrendült. Az új sztrájkmozgalom a reakció malmára hajítja a vizet. Az udvarnál is nagy párt van Witte ellen. Ez a párt az általános ostromállapotot sürgeti, a mi nyílt forradalmat és államtönköt vonna maga után.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1905. december 1.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z s a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki új	76	16 95	17 15	79	17 30	17 65
Pestvidéki új	76	16 85	17 —	79	17 20	17 45
Bánsági új	76	16 85	17 20	79	17 45	17 50
Bácskai új	76	17 05	17 30	79	—	—
Rozs elsőrendű					13 80	14 —
„ másodrendű					13 60	13 90
Árpa takarmány					14 80	15 50
„ égetni való					—	—
„ sörfőzésre való					—	—
Zab					15 —	15 —
Tengeri bánsági					—	—
„ másnemű					—	—
Repcse káposzta					—	—
„ bánsági					—	—
Körös					—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, december 1. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak mintegy 10—20 fillérrel estek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	17.06	—
Buza (1906. októberre)	16.70	—
Rozs (áprilisra)	14.14	—
Tengeri (májusra)	13.48	—
Zab (áprilisra)	14.04	—

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1906. évi december hó 1-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza 50 kilogramm	7.80 korona
kétszeres	7. —
rozsa	7. —
árpa	6.40
zab	6.40
kukorica	6.10
uj	17.80
repcse	1. —
széna I.	5. —
II.	5. —
szalma I.	4. —
II.	3. —
burgonya 1 kilogr.	—10
marhahús I. 1 kilogr.	1.12
II.	1.04
borjú hús	1.80
disznó hús	1.40
juh hús	—96
zsir	1.48

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1905. október hó 1-től

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunnáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 8 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunnára: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Nyitár*)

Ne vegyünk selymet

mielőtt nem kért a mi szolid, gyönyörű fekete, fehér és színes újdonságaink mintát.

Különlégek: selyemszövetekben, társasági, menyasszonyi, bál és utcai ruhákra, valamint bluzokra és blézsekre méterenként 1.15 koronától 18 koronáig kaphatók.

Közvetlen magánosoknak adjuk el a kiválóított selyemszöveteket vám- és portmentesen házhoz szállítva.

Schweizer & Co., Luzern U/28. (Schweiz.)

Seidenstoff-Export — Könyv Hafiér

(147d—x.11)

*) Az a rovat alatti közlésekért nem vállal felelősséget a szerk.

Temesvári m. kir. kincstári ispánság.

3570. szám. 1905.

1023-2.1

Eladási hirdetés.

Közhirre teszem, hogy a gyiroki kincstári farmbérleten még **II darab** három éves, jó kondícióba lévő tinó eladó.

Ugyanott 250 métermazsa folyó évi alicsuthi fajta, szemes tengeri is eladó.

Közelebbi feltételek alólirott ispánságnál vagy kint a pusztán a haszonbérletnél megtudhatók.

Temesvár, 1905. évi november hó 27-én.

Mattyasovszky Oszkár,
magy. kir. ispán, b. zárgondnok.

Nyomdász-

és (875-x.31)

könyvkötő-tanoncnak

jó házból való fiu

==== felvétetik. ====

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

RÁMPÁS

literje 30 krajcár

Dr. Brájjer Lajostól

Kapható

Zápolya-utca I. szám alatt

a házmesteri lakásban.

(878-x.43)

GYOMORBAJOSOKNAK.

Mindazoknak, kik meghűlés, gyomortulterelés, hiányos táplálkozás vagy nehezen emészthető túlforró vagy hideg ételekkel, vagy rendetlen életmóddal gyomorbajt:

gyomorkatarrust, gyomorgörösöt, gyomorfájást, emésztési zavarokat, elnyálkásodást stb.

szeresték, ezennel kitűnő házi készítményt ajánlunk. Ez az évek óta előnyösen ismert, az emésztést elősegítő és vértisztító szer.

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bor.

Ez a gyógyfü-bor kitűnő gyógyhatásúknak ellamert fővekből és jó borból készült; erősíti és éllett az egész emésztésszervezetet, azékkül, hogy hajtó hatása lenne. Ez a gyógybor eltávolít minden zavart a véredényekből, megtisztítja a vért a betegséget okozó anyagoktól és új vér képzésére elősegíti.

A gyógybort még idejekorán való használata a kezdődő gyomorbajt csírájában fojtja meg. Nem kellene tehát késlekedni használatát más gyomorrontó, az egészséget veszélyeztető szerek megvételé előtt igénybe venni. Akárhányszor már első használat után eltűnt minden gyomorbajt jelző tünet, mint: a fejfájást, gyomorgörösöt, felfúvódást, hányással járó rosszulletet, mely krónikus különösen régi bajoknak annál hevesebben szokott föllépni.

A székrekedést és ennek kellemetlen következményeit, mint: szerulást a vesében, a májban való vértelulást, szlvdobagást, álmatlanságot stb., a gyógybor gyorsan és enyhén megszünteti. A gyógybor elmulasztja a rossz emésztést, az emésztési szerveket könnyű kiválás által szinte megújítja és megszabadija a gyomrot és beleket a káros anyagoktól.

Soványtság, sápadtság, vérszegénység, elerőtlenedés többnyire a rossz emésztés, hiányos vérképzés és a máj beteges állapotának következményei. Teljes étvágytalanság mellett elernyedés és kedélylehangoltság, valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjszakák következtében az ilyen betegek gyakran lassan elenyvednek. A gyógyfü-bor a meggyöngyült életerőt helyreállítja. — A gyógyfü-bor növeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcserét, megjavítja a vérképzést, megnyugtja az izgatott idegeket és a betegnek új erőt, új életet ad. Ezt számos elismerés és köszönő-irat bizonyítja.

A gyógyfü-bor kapható 3 és 4 koronás palackokban a következő helységek gyógyszer-áralban, u. m.: Nagybecskerek, Elemér, Román-Ecska, Mosorin, Józseffalva, Csurug, Gyurgyevo, Baacs-Tisza, Földvár, Kumán, Melence, Bégaszentgyörgy, Istvánföld, Ernesztháza, Bótos, Tomasevác, Ozora, Jarkovác, Farkasd, Periasz, Titel, Szlankamén, Uj-Karlovit, F.-Kovil, Kacs, Temerin, Bács-Szent-Tamás, Török-Becse, Uj-Becse, Basabid, Torda, Szerb-Ittebe, O-Becse, Franyova, Párdány, Szakula, India, Pétervárad, Ujvidék, stb., ugymint valamennyi helységében Ausztria-Magyarországnak.

A nagybecskereki gyógyszerár szállít eredeti áron 3 és több üveg gyógyfübort Ausztria-Magyarország minden helységébe.

Utánzatoktól óvakodjunk!
Mindenki rendeljen

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bort.

(586-12.12)

Legnagyobb választék.

Legszolidabb kivitel.

Olcsó áraink feltűnést keltenek!

Ajánlunk:

Női egus cipő frt 2.50

Női füzös cipő frt 2.75

Női gombos cipő frt 3.—

Női füzös cipő (Box-Calf-bőr) frt 4.—

Igazi Godyerar
világ-szizma
a jelenkor ellismert legjobb lábbelije.

Férfi egus cipő frt 2.50

Férfi füzös cipő frt 3.—

Női gombos posztó cipő, borkörü frt 2.—

Csak saját gyártmány.

Női füzös cipő erős bőrből, meleg beléssel frt 2.75

Posztó félcipő sarkos frt 1.—

Füzös cipő leányok részére frt 1.60

Gombos cipő leányok részére frt 1.70

Férfi egus cipő posztóból erős bőrszával, dupla talp frt 4.25

Színes Micadó cipő urak, hölgyek és gyermek részére 60 kr.-tól frt 1.—

„TURUL” cipőgyár részvénytársaság.

Főraktár: Hunyady(fő-)-utca, azelőtt MÖDLINGI CIPŐÁRU-RAKTÁR,

NAGYBECSKEREK.

(13-15.8)

Elegáns façon

A gyári árak a talpakban be vannak vésve.

Szabott gyári árak.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.